

(א) ר"ת מ"י, (ב) ע"י
למתי' ולעיל דף ע"ג;
(ג) ובעל סג'.

הגהות הב"ח

(א) נ"י לבי מערכת
ולמדיש: (ב) שם לבי
דפי ולמדיש: (ג) שם
כאמרא דההיא דזנין הוא
דנגיד: (ד) רש"י ד"ה
עשיק עפרא יקר, י"ב ע"ל
דף נ"ג: (ה) תוס' ד"ה
הכא וכו' ולאסמכתא
קא ממני דטועה כסבור
שאל: (ו) בא"ד התם
הוא דקאמר:

מוסף רש"י

על הכומר של זיתים.
שמתיין יחד ככלי מדי
שימממו (פסחים נ"ח).

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

עד.

עין משפט
גר מצוה

א [ש"ע חור"מ סי' ח
פני' יג בה"ה]:
קנו ב ג מ"י מהלכות
מכירה ה"ג י ד סג
עשין פג ולאחין קעא
טוש"ע ח"מ סי' קפד
ספ"ג:
קנה ד ה ו מ"י שם ה"ל
ו סג עשין פג
טוש"ע ח"מ סי' קפד
ספ"ג:
קנה ז מ"י פ"ט מה"ל
מלוה ולוה ה"ל ג
סג לאחין קנא טוש"ע י"ד
סי' קעא ספ"ג ד:
קב ח ט י מ"י שם:
קאמ כ מ"י שם ה"ל א:

לעזי רש"י

ו"ן [י"ג] ופ"ה.
אמוליד"ר
[אינמיילול"ר] לעש"ף.
מ"שק"א [מ"ש"ק].
ביצה, מקוה מים ורורים.

לאו כידו. שמה לא ימכרוהו לו: דלא נר וחסים. מעות של כל
איש ואיש לנד: סיטומתא. חותם שרושמי' התנונים על החציות
של ים שלוקחין הרבה צימד ומתיחין אותן צלואר הצעלים ומוליכין
אותן אחת אחת למכור למנות ורושמי' אותם לדעת שכל הכסומות

הבא לאו כידו. מכאן מקשה ר"ת לפירוש הקונט' דפרק זה
צורר (פסנהדרין דף כד: וס' ד"ה כג) גבי משחק בקוביא דקאמר
התם דלאו אסמכתא היא ופי' הקונט' משום דהיכי דמי אסמכתא כגון
אס אוזיר ולא אעביד וכגון משלש שטרו דגט פשוט (ב"ב דף קסח).

א"הבא לאו כידו אמר רבא א"הני בי תלתא
דיהבי זוזי לחד למזבן להו מידי זובן לחד
מינייהו זבן לכולהו יולא אמרן אלא דלא צר
והתים איניש איניש לחודיה אבל צר והתים
איניש איניש לחודיה למאי זובן זבן ולמאן
דלא זבן לא זבן אמר רב פפי משמיה דרבא
יהא סיטומתא קניא למאי הלכתא רב חביבא
אמר למקניא ממש רבנן אמרי לקבולי עליה
מי שפרע יוהלכתא לקבולי עליה מי שפרע
יובאתרא דנהיגו למקני ממש קנו: היה הוא
תחלה לקוצרים: אמר רב 'מחוסר שתיים
פוסק שלש אינו פוסק ושמואל אמר בידי
אדם אפילו מאה פוסק בידי שמים אפי' אחת
אינו פוסק תנן פוסק עמו על הגדיש והא
מחוסר משרא בחמה למיבש ולמידש ומידרא
'כגון דשרא בחמה ויבש ולשמואל דאמר
בידי שמים אפי' אחת אינו פוסק והא מחוסר
מידרא דבידי שמים היא אפשר בנפוחתא ועל
העביט של ענבים: והא מחוסר מכמר ועיולי
לבי מעצרתא (א) למידש ולמנגד כדתני רבי
חייא על הכומר של זיתים הכא נמי על
הכומר של ענבים והא מחוסר תלת באתרא
דהוא דובין הוא דנגיד: ועל המעטן של
זיתים: והא מחוסר מכמר ועיולי לבי דפי
(א) למידש ולמנגד תני רבי חייא על כומר של
זיתים הא איכא תלת באתרא דהוא דובין
(א) ההוא מנגיד: ועל הביצים של יוצר: אמאי
והא מחוסר לפופי יובושי עיולי לאתונא
למשרף ולמיופק 'כגון דמלפפה ויבישו והא
איכא תלת באתרא דהוא דובין הוא
דמפיק: ועל הסיד משישקענו בכבשן: והא
מחוסר מקלה ואפוקי ומידק באתרא דהוא
דובין ההוא דייק ולשמואל דאמר בידי אדם
אפי' מאה פוסק למה לי משישקענו בכבשן
אימא משראוי לשקעו בכבשן: ועל הביצים
של יוצר: תנו רבנן אין פוסקים על הביצים
של יוצר עד שיעשו דברי ר' מאיר אמר רבי
יוסי 'כד"א בעפר לבן אבל בעפר שחור כגון
כפר חנניא וחברותיה כפר שיחין וחברותיה
פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה אממר ידוב
זוזי מבי מעיילי עפרא כמאן אי כר' מאיר
האמר עד שיעשו אי כרבי יוסי ובאתריה
שאין לזה יש לזה לעולם כרבי יוסי ובאתריה
דאממר עשיק עפרא אי דמעיילי עפרא
סמכא דעתיה ויהיב להו זוזי ואי לא לא סמכא
דעתיה: ופוסק עמו על הובל כל ימות
השנה: חכמים היינו תנא קמא אמר רבא
ימות

אדעתא דהכי קא עבדי שירוחו זה או זה וצטנהדרין (דף כד: ד"ה כג) האריך צפסק משחק בקוביא: תני רבי חייא ע"ז בובר
ש"י זיתים. וז"ל אמאי לא אמר רבי חייא מילתיה ארישא דעביט של ענבים ויש לומר דאין רגילות למכמר ענבים כמו זיתים וז"ל
לשמואל דאמר בידי אדם אפילו מאה פוסק למה לי על כומר יש לומר דכמור הימים מקרי בידי שמים:

וכפר שיחין וחברותיה אע"פ שאין לזה יש לזה. לא מיי' בעפרא דהא מחוסר שלש הוא ואינו פוסק אלא צנינים איירי ומדנקט
האי לישנא דאע"פ שאין לזה יש לזה מדנקט גבי פוסקין על שער שבשוק משמע שיש שער שבשוק וקמ"ל דאע"פ
שאין שער לקדירות שבשוק כיון שיש שער לצנינים חשיב כאילו יש לו צנינים לפסוק לקדירות כשער מוכרי קדירות צול שהצנינים לענין
קדירות כעין לקוטות למוכרי תבואה אי נמי אפילו אין שער יכול להיות דחשיב כיש לו לפי שדרך יוצרים דיפי מהדדי שיש הרבה מהם:
סיבול דובר דו תו אי ביה או תו אי בעותי. אין זה מעמיד מלוה על גבי פירות ויכוון דבתורת מקח נתן לו מעות תחילה ואפילו
מי שפרע ליכא דדעתיהו דאיניש אחרעא זילא כשנותן מעות על מנת לקבל פירות לאחר זמן:

דלמא רבי שמעון היא כו'. אבל לרבנן זין פסק וזין לא פסק שקיל כדשחא ויחא ליה לאוקמה כרבי שמעון טפי דהשתא לא הו' אלף שמי מחלוקת דרבנן דרבי שמעון כו' יהודה דמתניתין אבל אי מתני' רבנן היא איכא שלש מחלוקת בלא פסק

לדרי' שמעון איזן הלוקח יכול לחזור כו' כלל אפי' אם הוא רוצה לקבל מי שפרע ולרבנן יכול לחזור כו' וקאי צמי שפרע ולרבי יהודה אפילו מי שפרע ליכא ועוד דסברא הוא דלרבנן דרבי שמעון כיון דלא נתקיים המקח בשעת מתן מעות ויכול לחזור הלוקח אפי' לא החל אלף שהיה צמי שפרע אם כן כשהחל השער אפילו צמי שפרע לא יהיה דדעמיה דאיניש אתרעא זילא אבל לרי' שמעון דסבר ללוקח לא מצי הדר ציה להכי אי פסק כשער הגבוה שקיל כדשחא אי לאו שקיל כדמעיקרא דליכא למימר לדידיה ליסקול כדשחא משום דדעמיה דלוקח אתרעא זילא דהרי נתקיים המקח משעת נתינת המעות לענין שלא יוכל לחזור אפילו יקבל עליו מי שפרע: **תיפוק** ליה רש"יח שוייה. ארבי פפא פריך דאמר לעיל אנא נמי לקבל מי שפרע קאמינא ופריך דלא שייך מי שפרע בשליח ולשון מיפוק ליה יש ליישב דה"ק דנהי דלא נתבטלו דברי רב פפא מחמת קושיא של רבינא מכל מקום תיפוק ליה דשוייה שליח: הלויני

ימות הגשמים איכא בינייהו: ופוסק עמו כשער הגבוה: ההוא גברא דיהיב זוזי לנדוניא דבי חמוה לסוף זל נדוניא אתו לקמיה דרב פפא אמר ליה "אי פסקת עמו כשער הגבוה שקיל כדשחא ואי לא שקיל כי מעיקרא אמרו ליה רבנן לרב פפא ואי לא פסק שקיל כמעיקרא מעות ניגהו ומעות לא קנו אמר להו "אנא נמי לקבולי עליה מי שפרע קא אמינא אי פסק כשער הגבוה מוכר קא הדר ביה מקבל עליה מוכר מי שפרע אי לא פסק לוקח קא הדר ביה מקבל עליה לוקח מי שפרע אמר ליה רבינא לרב פפא וממאי דרבנן היא דפליגי עליה דרבי שמעון דאמרי מעות לא קנו ואפילו הכי אי פסק כשער הגבוה שקיל כדשחא אי לא פסק שקיל כדמעיקרא דלמא ר' שמעון היא דאמר מעות קונות וכי פסק כשער הגבוה שקיל כי השתא אי לא פסק שקיל כמעיקרא משום דקני להו זוזי אבל לרבנן בין פסק בין לא פסק שקיל כי השתא דדעתיה דאיניש אתרעא זילא אמר ליה אימור דאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי מי אמר דאי לא תימא הכי מי שפרע בלוקח לרבי שמעון לית ליה וכי תימא הכי נמי והתניא ^טמכל מקום כך הלכה אבל אמרו חכמים מי שפרע כו' מאי מכל מקום לאו דלא שנא לוקח ולא שנא מוכר מקבל עליה מי שפרע אלא כי קאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי לא אמר דאמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי ותיפוק ליה דשליח שוייה מעיקרא א"ל בתגרא דובין ומזבין: **מתני'** ימלוה אדם את אריסיו חטין בחטין לזרע אבל לא לאכול שהיה רבן גמליאל מלוה את אריסיו חטין בחטין לזרע ביוקר והוולו או בזול והוקרו נוטל מהן כשער הזול ולא מפני שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: **גמ'** תנו רבנן מלוה אדם את אריסיו חטים לזרע בד"א שלא ירד אבל ירד אסור מאי שנא תנא דידן דלא קא מפליג בין ירד ובין לא ירד ומאי שנא תנא דקא מפליג בין ירד ובין לא ירד אמר רבא ר' אידי אסברה ניהלי' באתרא דתנא דידן אריסא יהיב ביזרא בין ירד ובין לא ירד כמה דל"א יהיב ביזרא מצי מסליק ליה וכי קא נחית לבציר מהכי קא נחית באתרא דתנא ברא מרי ארעא יהיב ביזרא אי לא ירד דמצי מסליק ליה כי קא נחית לבציר מהכי קא נחית אי ירד דלא מצי מסליק ליה אסור תנו רבנן אומר אדם לחבירו הלויני

ימות הגשמים איכא בינייהו. תנא קמא כל ימות השנה קאמר ופליגי עליה רבי יוסי ואמר לא שנא ימות החמה ולא שנא ימות הגשמים עד שיהא לו למוכר וכל באשפות ותכמים מתירין אף על פי שאין לו יש לאחרים אם שכר נרקב וישיף בימות הגשמים ונעשה זבל אבל בימות הגשמים לא: **ופוסק עמו כשער הגבוה.** אכולה ממתני' קאי שרזין לפסוק עמו שאם יחלו ויפחחו דמי השער ומתירין אף על הפירות שיתנו יותר בקלע שיתן לו כשער הזול ואם לא פסק כן יקבל על כרחו כשער שפסק: **הוא נכרא דיהיב זוזי לנדוניא דבי חמוה.** ופסק עם מוכרי נדוניא תכשיטי הבנות ונתן להם מעות להיות מוכרים ליום פלוני ועשאו חמיו שליח לפסוק: **זל נדוניא.** ורצה לחזור שאין חמיו רצה לקבלה דמיים הללו: **מוכר קהדר ציה.** כשאינו מקיים תנאו ליתן כשער הזול: **וממאי.** דמתני' דמזריך ליה לפסוק כשער הגבוה אפילו לרבנן קאמר דפליגי עליה דר' שמעון בפרק הזהב (לעיל דף מד.) ואמרי דלוקח יכול לחזור כו' מוכר ואין לו עליו אלף מי שפרע בחזר כו' אף בלא נשתנה השער ואפילו הכי אמרינן במתני' כי נשתנה השער ואיכא למימר הואיל ולא נתן המעות על מנת לקבל עכשיו אלף לאחר זמן ובתוך כך נשתנה השער דעמיה אתרעא זילא הוא לא אמרינן הכי אלף אם כן פסק בפירוש שער הגבוה דשקיל כדשחא ואי לא שקיל כמעיקרא או יקבל מי שפרע: **דלמא מהני.** דלאכרעא לפרושי: **רבי שמעון היא דאמר מעות קונות.** וגבי מוכר הוא דתקון רבנן חזרה כי לא משך מיניה ומקבל מי שפרע אבל לוקח לא מצי הדר ציה מכי יהיב זוזי (א) (ב) אף כי לא נשתנה השער ומשום הכי כי נשתנה השער נמי הואיל ומעות קונות לא מצי הדר ציה האי לוקח דמתני' דקנו ליה זוזי. אבל לרבנן דאמרי אף לוקח יכול לחזור כו' אפילו דבשעה שלא נשתנה ולא קני אלף לקבולי מי שפרע היכא דנשתנה השער והוא לא נתן מעות אלף ע"מ לקבל לאחר זמן אימא לך דמי שפרע נמי ליכא ואפילו לא פירש: **דדעמיה דאיניש.** הפוסק עד לאחר זמן: **אתרעא זילא הוא.** אם נשתנה

בתוך הזמן: אימור דאמר רבי שמעון. ללוקח לא מצי הדר ציה: **בחד תרעא.** כגון שלא נשתנה השער או הפוסק ע"מ לקבל מיד ונשתנה ובתוך כך נשתנה השער דכי פסק לאו אדעתא דתרעא זילא פסק: **בברי תרעי.** כי מתניתין: **מי אמר.** מודה הוא לחזר ואין עליו אלף מי שפרע וכי נמי אוקמת לה כרבי שמעון להנצל מקללת מי שפרע מדרך לה לפסוק כשער הגבוה ואם לא פירש וחזר כו' מקבל מי שפרע וה"ה לרבנן דמתרי תרעי לא פליגי: **דאי לא תימא.** דמודי ר"ש במתי תרעי ללוקח יכול לחזור כו' ויקבל מי שפרע: **בתימיה:** והפסיא מכל מקום **כך הלכה כו'.** ור"ש קאמר לה דפרק הזהב (לעיל מה.) **וטיטוק ליה.** דאין כאן מי שפרע אלף לוקח נדוניא זו דהא שליח שיה של בית חמיו עשאוו שליח לפסוק וחמיו חזר כו' ומה בידו של זה לעשות שב"ד מקללין אותו וחמוה נמי לאו בר קבולי מי שפרע הוא דמצי אמר היה לך לפסוק כשער הגבוה ולתקוני שדרתיך ולא לעומי וידבר עיוות צמה שהיה עליו לתקן לא נעשה שלוחו: **בבגרא דובין ומזבין.** לא שליח נעשה אלף הוא פסק עם חתנו וחתנו פסק עם אחרים ומשחך א"כ לא פסק חמיו עמו וזה פסק כדי למוכרה לחמיו ולהשתכר: **מתני' חטין בחטין לזרע.** סאה בשאה ובגמרא מפרש טעמא: שהיה ר"ג. כלומר לכך הוצרך לשנות משנה זו לפי שהיה ר"ג מתמיר שאם החלו נוטל מהן כשער הזול ואשמועינן מתניתין לא שהלכה כן אלף שרצה להחמיר על עצמו: **גמ' שלא ירד.** עדיין לא ירד האריס לתוכה לעובדה בשום עבודה: **אבל ירד אסור.** כדמפרש ואזיל: **רבי אידי אסברה לי.** פירש והצינה לי: **ביזרא.** הזרע: **מאי מסלק ליה.** בעה"צ. הלכך אפילו ירד וכבר חרשה הואיל וביד בעה"צ לסלקו בשביל שאין לו זרע כשלוה ממנו חזרע וכשוקרו חטין יתן חטין אין זו הלוואה. אלף לבציר מהכי נחית הרי הוא כיווד לתוכה מעכשיו ע"מ שיטול בעה"צ הזרע תחלה מחלק המגיע לאריס והאריס יכול השאר בשכר טרחו ויטול פחות משאר אריסין כשעור הזרע ועל מנת כן ירד שיטול פחות משאר אריסין כשעור הזרע: **מרי ארעא יהיב ביזרא.** וזה היה קרקע שלו יפה ושינה ממנה העיר להטיל על האריס הלכך אם פסק כן עמו בחחילתו קודם שירד דמצי מסלק ליה כי נחית לבציר מהכי נחית ואין זו הלוואה. אבל ירד ומחחילתו לא פסק עמו שיהא הזרע שלו ואחר מוכן לתרעה מאליו ע"י קבלת דמים או מתנה אין ירדתו עכשיו לתוכה דמצי לבציר מהכי נחית והלוואה היא גביה ואסור: וקוף

(א) לעיל מד. מ. (ב) לעיל מה. מע. (ג) חספסחא פ"ג. (ד) ר"מ מ"ח ע"ן במהרש"ל ובמהרש"א. (ה) וי"ל בשער ועב"ד. (ו) וי"ל איני יעב"ד ועי' רש"י.
הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ר' שמעון וכו' מבי יהיב זוזי כי לא נשתנה השער ימשום הכי אף כי נשתנה גמלי' וי"ב ויש ליישב לשון אף כמו שנכתב בספריים וי"ל דלוקח רוצה לחזור אף שלא נשתנה השער וק"ל.

